

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

שבת הגדול

(חלק בז)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת צו, שבת הגדול, דיי ניסן, ה'תשפ"ו (א)

LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2026

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY®

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

Kehot Publication Society® and the Kehot logo are registered trademarks of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

שבת הגדול

אָבער וויבאַלד אַז אַלע ענינים פון תורה זיינען בתכלית הדיוק, איז מסתבר צו זאָגן, אַז דאָס וואָס מ'האַט קובע געווען דעם זכרון הנס אויפן יום השבוע (און משנה געווען פון דעם „דרך שנקבעו כל המועדים“) – איז (ניט נאָר⁸ מצד אַן ענין צדדי⁹, נאָר אויך) ווייל דער נס פון דעם טאָג האָט (בפנימיות) מער שייכות צו ימי השבוע ווי צו ימי החודש.

[ונ"ד המבואר¹⁰ אין דעם ענין פון יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת וואָס אין תוקעין (במדינה) צוליב גזירה דרבה¹¹ – אַז דער טעם פנימי וואָס „אין תוקעין“ איז (ניט נאָר צוליב דער גזירה דרבה אַליין – וואָס איז אַן ענין צדדי – נאָר) ווייל ביו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת דאַרף מען בעצם ניט אָנקומען (כ"כ) צו תקיעת שופר].

ב. צו פאַרשטיין די שייכות פון דעם נס דשבת הגדול צו קביעות ימי השבוע, איז עס תלוי, כמובן, אין דעם טעם (פנימי) וואָס „כל המועדים“ ווערן נקבע לויט ימי החודש דוקא.

א. עס איז ידוע די שאלה: וואָס מען פּרעגט בנוגע שבת הגדול (וועלכער איז נקבע געוואָרן לזכר דעם נס וואָס איז געשען פאַר יצ"מ – דעם צענטן טאָג אין ניסן, וואָס איז דאָ אויסגעפאַלן ביום השבת – וכביעות שנה זו² (תשמ"ו)):

פאַרוואָס האָט מען קובע געווען דעם זכרון (פון דעם טאָג) אויף דעם יום בשבוע – שבת, און ניט אויף דעם יום בחודש (עשירי בניסן), „כדרך שנקבעו כל המועדים“?

ואדרבה: דער נס פון שבת הגדול⁴ איז דאָך געווען פאַרבונדן מיט לקיחת השה לקרבן פסח, וואָס די לקיחה איז בציווי השם באַשטימט געוואָרן אויף דעם טאָג בחודש⁵, כמפורש⁶: „בעשור לחודש הזה ויקחו גו"⁷ – האָט דאָך די קביעות פון דעם יום זכרון הנס אַודאי געדאַרפט זיין געבונדן מיט דעם יום בחודש – נאָך מער ווי דאָס איז ביי דער קביעות פון כל המועדים?

דער אַלטער רבי בשולחנו¹ ברענגט דעם תירוץ (פון מגן אברהם²) „לפי שבעשרה בניסן מתה מרים וקבעו בו תענית כשחל בחול“.

8) וברביעי ענינים בתורה: א) ישנם יותר מטעם אחד, ב) לא כולם מובאים בכל פעם ופעם.

9) ראה בארוכה בכ"ז – לקו"ש ח"ב ע' 34 ואילך (ובהערות שם). ח"ז ע' 58 ואילך. [אלא שבלקו"ש ח"ב שם מבואר בעיקר השלילה – זה שלא נקבע ב' ניסן; ובלקו"ש ח"ז שם נת' השייכות ליום השבת (ע"ש באורך. וראה הגסמן בהערה 8 שם) – וכאן מבוארת השייכות לקביעות מצד ימי השבוע (בכלל)].

10) דרושי יו"ט של ר"ה בלקו"ת (ר"ה נו, א ואילך), סידור (רמ, ג ואילך), אוה"ת ר"ה (כרך ה ע' ב'קט ואילך. כרך ו ע' ביתעו ואילך). ונוד.

11) ר"ה כט, ב.

1) ראה בארוכה נ"כ טושו"ע או"ח סי' תל.

2) ראה לקמן הערה 31.

3) לשון אדה"ז בשולחנה או"ח שם ס"א.

4) בין הנס דלמכה מצרים בבכוריהם (שהובא בשו"ע אדה"ז שם (ועוד) – וראה לקמן סעיף ג), ובין הנס (שהובא בטור שם. ועוד) שהיו שיניהם קהות על שוחטין אלקיהן ולא היו רשאים לומר להם דבר.

5) ומילתא בטעמא – ד' ימי ביקור דקרבן פסח (ספחים צו, א. מכילתא ופרש"י בא יב, ו).

6) בא יב, ג.

7) או"ח שם.

„שבוע“ און „חודש“ – ימי השבוע זיינען פאַרבוּנדן מיט מהלך השמש (שבועה פעמים – ויהי ערב ויהי בקר), און ימי החודש – מיט מהלך הלבנה¹⁸.

אין דעם אור ומהלך השמש זיינען ניטאָ קיינע שינויים, וואָס דאָס איז בדומה צו דער הנהגה טבעית (שמצד הבריאה), וואָס איז אין אַן אופן פון „לא ישבותו“¹⁹ – בתמידות, אָן אַ שינוי;

משא״כ אור הלבנה, ווערט נתחדש יעדער חודש (וואָס דאָס איז דער לשון חודש – פון לשון חידוש²⁰) – איז דאָס מרמז אויף אַ הוספה וחידוש אין דער בריאה, וואָס בכללות איז דאָס דער ענין פון הנהגה נסית שלמעלה מהטבע.

און דאָס איז די הסברה אין דעם וואָס „כל המועדים“ ווערן נקבע לויט די ימי החודש, ווייל ענינם פון מועד ויום טוב איז – אַ התגלות מיוחדת²¹ פון אלקות שלמעלה מטבע (העולם). און דערפאַר איז דאָס שייך צו ימי החודש²² (לשון חידוש).

ג. עפ״ז וועט מען אויך פאַרשטיין פאַרוואָס דער נס פון שבת הגדול איז פאַרבוּנדן דוקא מיט די ימי השבוע:

דער תוכן הנס פון שבת הגדול איז, ווי דער אַלטער רבי איז מבאר בשו״ע שלו²³, „כשלקחו ישראל פסחיהם באותו

דער חילוק צווישן ימי השבוע און ימי החודש איז: ימי השבוע – די שבעת ימי בראשית (הבריאה) – זיינען פאַרבוּנדן מיט דער בריאה עצמה, „ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש“¹².

[וואָרום אע״פּ אַז אינעם יום השביעי איז „שבת וינפש“, איז אָבער די מנוחה גופא אַ טייל פון מעשה בראשית. וכמחזו¹³ אַז נאָך די ששת ימי בראשית „הי' העולם חסר מנוחה“, און „באת שבת באת מנוחה“ – אַז די „מנוחה“ פון שבת האָט משלים געווען (די מציאות פון) דעם עולם].

משא״כ דער ענין פון „חודש“ איז אַ „שפעטערדיקע“ הוספה ועילוי אין דער בריאה, כמחזו¹⁴ „משבחר הקב״ה בעולמו קבע בו ראשי חדשים כו״ – דער ענין פון „ראשי חדשים“ איז ניט פאַרבוּנדן מיטן מצב פון עולם מצד הבריאה עצמה, נאָר מיט „בחר הקב״ה בעולמו“, וואָס דאָס ווייזט¹⁵ אויף אַ תוספת עילוי וואָס איז אויפגעטאָן גע- וואָרן „בעולמו“¹⁶.

דער חילוק הנ״ל צווישן די ענינים פון שבוע און חודש איז אויך פאַרבוּנדן¹⁷ מיט דעם חילוק צווישן די גדרים פון

12 ל' הכתוב – תשא לא, יז. ועד״ז יתרו כ, יא.
13 פרש״י בראשית ב, ב. פרש״י מגילה ט, א ד״ה ויכל. וראה בר״ פ״י, ט (ובמ״כ שם ד״ה שאנן בשם „חז״ל“).

14 שמור׳ר פט״ו, יא.
15 ראה אוה״ת בא ע׳ רסח ואילך. לקו״ש ח״א ע׳ 234. לקו״ש ח״ז ע׳ 153-4 (ובהנסמן בערה 45 שם).

16 וראה אוה״ת בראשית (כב, סע״א ואילך), דרמ״צ (סט, א ואילך) ובכ״מ – שבר״ח מקבלת המלכות מספ״י החכמה שלא ע״ז א״א (ששת ימי המעשה) שלכן אינו „יום המעשה“.
17 בהחילוק דימי החודש וימי השבוע – עיג״כ לקו״ש ח״ב ע׳ 100 ואילך, וש״נ.

18 בהבא לקמן ראה ג״כ לקו״ש ח״ז ע׳ 150.
19 נח ה, כב.
20 ראב״ע בא יב, ב. ועוד.
21 ראה רד״ה תקעו תרס״א, תרצ״א (בסה״מ קונטרסים ח״א).

22 ולהעיר מפרש״י בראשית (א, יד) „ולמועדים – על שם העתיד שעתידים ישראל להצטוות על המועדות והם נמנים למוֹלד הלבנה“.
23 אור״ח שם. ויע״פ המבואר לקמן בפנים מובן מדוע נקט אדה״ז סג זה, ולא חזכר אפילו הנס שהובא בטור (ראה הערה 4) – כי הנס שבטור

מצרים בכוריהם" האָבן זיי ניט געקענט אַרויסגיין פון גלות].

נאָר וואָס האָט זיך דא אויפגעטאָן דורך דעם נס? – ניט אַן ענין פון שידוד הטבע, נאָר אַז טבע גופא²⁸ זאָל זיך אַליין בייטן: תמורת זה וואָס די טבע פון מצרים איז צו מנגד זיין צו קדושה, האָבן די „בכורי מצרים“ (וואָס ווייזט אויף דעם תּוֹקֵף²⁹ (הטבע) פון מצרים) – באופן טבעי מבטל געווען מצרים, „למכה מצרים בכוריהם“. און דערפאַר איז דער נס פאַרבונדן מיט ימי השבוע דוקא – ווייל ענינו איז (ניט אַ הוספה וחידוש בשלמעלה מטבע העולם, נאָר) צו משנה זיין טבע גופא³⁰.

און דערפאַר איז דער נס פאַרבונדן מיט די קביעות פון ימי השבוע דוקא³¹.

ד. אע"פּ אַז אין דעם נס פון שבת הגדול איז ניט געווען קיין ענין פון שידוד הטבע – פונדעסטוועגן, איז דוקא דער נס ווערט אָנגערופן „נס

28 ואינו אפילו כהנס דפורים, דאף שגם שם ה' הנס מלוּבש בטבע, מ"מ, הרי שם „נראה בחוש שכל הסיבות היו רק למעלה מהטבע“ (תו"א מג"א צג, ריש ע"ד, ק, א), משא"כ בנדו"ד שלכאורה לא ה' ניכר שום ענין שלמעלה מהטבע.

29 ראה ת"א ויחי מט, ג.

30 ואולי י"ל שלכן לא תקנו מנהגים מיוחדים כו' לזכרון הנס (לבד המנהג דאמירת עבדים היינו כו' – שו"ע אדה"ז שם ס"ב) כ"א רק שקורין אותו שבת הגדול – כי עבודת בני"י שייכת להמשכת אלקות שלמעלה מטבע העולם, והחידוש דשבת הגדול הו"ע שבטבע העולם עצמו.

31 אלא ששייך ג"כ לימי החודש – שהרי שבת הגדול הוא השבת שקודם ט"ו ניסן – כי זהו"ע של נס (ובפרט – „נס גדול“), אלא שהנס הוא בזה שהטבע עצמו משתנה. ועפ"ז מובן העילוי כאשר שבת הגדול חל ביו"ד ניסן – כקביעות שנה זו (תשמ"ו) – שמתאים גם מצד ימי החודש, שאז ענין זה (ה"נס" שבשינוי הטבע) הוא באופן גלוי יותר.

שבת נתקבצו בכורי מצרים אצל ישראל ושאלום למה זה הם עושין כך אמרו להם זבח פסח הוא לה' שיהרוג בכורי מצרים הלכו בכוריהם אצל אבותיהם ואל פרעה לבקש מהם שישלחו את ישראל ולא רצו ועשו הבכורות עמהם מלחמה והרגו הרבה מהם וז"ש²⁴ למכה מצרים בכוריהם".

וואָס אין דעם איז, לכאורה, ניט גע- ווען קיין ענין וואָס איז ניט ע"פ טבע: דאָס וואָס די בכורי מצרים האָבן גע- גלויבט אין די רייד פון די אידן, „שיהרוג (ה') בכורי מצרים“, איז קיין פלא ניט – זיי האָבן דאָך ערשט געזען ווי עס זיינען מקויים געוואָרן די (וואָרענונגען וועגן די) פּריערדיקע ט' מכות²⁵ [אדרבה, ס'איז אַ וואונדער פאַרוואָס פרעה האָט זיך ניט צוגעהערט צו זי²⁶ און דאָס איז געווען נאָר דערפאַר וואָס „ויחזק²⁷ ה' את לב פרעה“:]

ובמילא, וויבאלד אַז (אבותיהם) „לא רצו“ איז אויך דאָס וואָס „עשו הבכורות עמהם מלחמה והרגו הרבה מהם“ געווען אַ תוצאה טבעית²⁵ – היות אַז זייערע לעבנס זיינען געווען אין סכנה, האָבן זיי דעריבער געמאַכט אַ מלחמה מיט די מצרים וכו'.

[און אויך פאַר די בני"י איז ניט געקו- מען קיין נס (גלוי), אַ הצלה וישועה מהגלות; אויך נאָך דעם נס פון „למכה

(שלא אמרו לבני"י דבר על ששחטו אלקיהן) יש בו: א) הצלת ישראל, ב) באופן נסי (ראה כלבו סי' מז). – וראה עוד ביאור בלקו"ש חייב ע' 34 הערה 7. חו"ז ע' 62 ואילך.

24 תהלים קלו, י. וראה מדרש תהלים שם. רש"י ומצ"ד שם.

25 וראה מדרש תהלים שם.

26 ראה גם בא י, ז.

27 בא יא, ט. ועוד.

אָן אופן פון הנהגה נסית שלמעלה מהטבע; „אלקיננו” – שם אלקים וואָס איז בגימטריא הטבע³⁹ – איז דער שורש פון הנהגה טבעית. איז „אימתי הוא גדול” – ווען איז הוי’ גדול – „כשהוא בעיר אלקינו”:

אין דער הנהגה נסית וואָס פועל־ט שידוד וביטול הטבע זעט זיך ניט (כ”כ) ווי „הוי” איז „גדול”; דוקא ווען הוי’ איז זיך מתלבש אין שם אלקים און מאַכט איבער די הנהגת הטבע גופא, אַז דאָרט זאָל זיין ניכר דער „לעולם חסדו” – אין דעם דריקט זיך אויס אַ בולט־ער אופן פון „גדול” ובלי גבול⁴⁰.

און דאָס איז דער אויפטו פון „שבת הגדול”: „נס” סתם איז ניט אַן ענין פון „גדול” בהבלטה; ווען ווערט דער „נס – גדול”, ווען „למכה מצרים בבכוריהם”, איבערגעמאַכט הנהגת הטבע גופא.

(משיחת שבת הגדול תשמ”ג)

גדול³² (וואָס מהאי טעמא ווערט דער שבת אָנגערופן „שבת הגדול”³³) –

ווייל אַ בולט־ער אופן פון „גדול” – בלי גבול פון אויבערשטן – זאָגט זיך אַרויס דוקא אין פועל זיין אויף טבע גופא³⁴, ביז צו איבערמאַכן אַז אין טבע העולם (ווי עולם פירט זיך לויט גדרי הטבע) זאָל זיין ניכר „כי לעולם חסדו”³⁵.

וכמאמר חז”ל³⁶ אויפן פסוק³⁷ „גדול הוי’ ומהולל מאד בעיר אלקינו” – „אימתי הוא גדול כשהוא בעיר אלקינו”: „הוי” – הוי’ הוה ויהי כאחד³⁸ – איז

(32) ע”ד חנוכה אשר „נס גדול הוי’ שם” (כדאמרי אינשי בטעם המנהג שבסביבון חרותות האותיות נ’ ג’ ה’ ש’). ואכ”מ.

(33) ראה לקו”ש ח”ב ע’ 33 והערה 5, 6. ח”ז ע’ 57 והערה 5, 6.

(34) ראה ע”ד לקו”ש חט”ו ע’ 370 ואילך בנוגע המעלה שב„תשועות” (דוקא) דימי חנוכה, שדוקא הן גורמות „להודות כו’ לשמך הגדול”.

(35) כסיום הכתוב ד„למכה מצרים בבכוריהם” – וידוע הפי’ בזה, דחסדו של הקב”ה נמשך „לעולם” – (בטבע העולם) גופא. וראה סד”ה לעושה נפלאות תש”ד.

(36) כ”ה בכ”מ. וראה זח”ג ה, א. זח”ב רלה, א. ז”ח תשא (מד, א). שם חקת (נא, ריש ע”ד).

(37) תהלים מח, ב.

(38) רע”מ פינחס (רנו, סע”ב). טישו”ע או”ח ס”ה. שער היחוד והאמונה פ”ז (פב, א).

(39) פרדס שי”ב פ”ב. תניא שם רפ”ו. ובשל”ה (פט, א) משמע קצת שכ”ה בזהר.

(40) להעיר מלקו”ש ח”ט ע’ 157-8.

